

Hundrup om Randers lærde Skoles Bibliothek og om de lærde skolars biblioteker i almindelighed.

Ferdinand Emil Hundrup, Adjunkt ved Randers lærde Skole 1836 – 1844, skal til "Indbydelsesskrift til den offentlige Examen i Randers lærde Skole i September 1840" skrive en artikel "Om Bibliotheker og Bøger i det gamle Rom". Han skriver i forordet:

"Imidlertid følte jeg under udarbejdelsen ret levende Savnet af Kjøbenhavns rige Bogskatte. Indskrænket som jeg var til Skolebibliotheket, der navnlig i den romerske Litteratur er langt svagere end den græske, og som har faa eller ingen Værker, der behandle romerske Antiquiteter."

Selvom Hundrup savner Kjøbenhavns rige bogskatte, så har han sikkert ikke tænkt på Universitetsbibliotheket, men på de mange private biblioteker og bogsamlinger, som han måske havde haft adgang til, da han studerede ved Universitetet. Ganske vist var Det kongelige Bibliotek blevet tilgængeligt for offentligheden i 1793, men det var stadig endnu ikke så brugbart for udefrakommende, som det senere blev.

Større videnskabelige arbejder lod sig dengang ikke udføre i København. Her eksisterede der ikke noget brugbart offentligt bibliotek. Til Universitetsbibliotheket på Trinitatis kirkes loft havde studenterne vel adgang, men det var "ved Bibliothecariorum Forsømmelse" - som det hedder i en samtidig klage - i en sådan uorden, at det var næsten ubrugeligt, og næppe heller forsynet med moderne værker. De fleste studerende kendte næppe dets eksistens.

Lærde studier var derfor i København kun mulige enten ved, at man selv samlede et bibliotek eller fik adgang til private biblioteker, hvoraf der fandtes en del. Det var kun Universitetets professorer og en del videnskabsinteresserede velhavere, som havde større biblioteker. Det var en af de største årsager til, at rigtig mange studerende rejste til de offentlige biblioteker i de europæiske storbyer i Frankrig, Italien og England

Latinskolerne havde selv med tiden opbygget betydelige biblioteker. Det var på det tidspunkt lærernes eneste mulighed for at få adgang til videnskabelig litteratur udover deres egne bøger.

I Schous forordninger 1804-08 s. 357 pålægges det Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, at "ingen Skole fattes de nødvendige Hielpemidler for Lærerne til hensigtsmæssig Forberedelse til deres Lectioner og ustandset Fremgang i egne Studeringer."

I 1839 blev det bestemt, at alle latinskoler skulle udgive et trykt skoleprogram hvert år, og at disse skulle indeholde en videnskabelig artikel. I mange tilfælde blev lærerne mere eller mindre pressede af rektor til at levere stof til indbydelsesskriftet.

Hundrup og Søren Kierkegaard var gamle bekendte fra Universitetet. De kan have lært hinanden at kende på Elers Kollegium.

Da Søren Kierkegaard i 1840 drog ud på sin Jyllandsrejse, var han også i Randers. Her besøgte han i juli måned Hundrup. Kierkegaard har i sin dagbog for sommeren 1840 skrevet: "Hundrup fortalte mig om et forulykket Genie..." Hundrup var gift og boede på Rådhusstorvet 100 m fra Randers lærde Skole, som på det tidspunkt befandt sig i Helligåndshuset. De har måske været på skolen og konsulteret bøger i skolens bibliotek.

Det er bemærkelsesværdigt, at Kierkegaards magisterafhandling "Om Begrebet Ironi med stadig hensyn til Socrates", Kjøbenhavn 1841 allerede er indgået i skolens bibliotek i udgivelsesåret. Det er sikkert sket ved Hundrups mellemkomst. Der er desværre ingen tilskrivninger eller notater i bogen, som kunne give et fingerpeg.

